

Warszawa, 16-05-2024 r.

RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH

Marcin Wiącek

VII.503.2.2024.JRO

Pan
SSO Robert Pelewicz
p.o. Dyrektora Krajowej Szkoły
Sądownictwa i Prokuratury
sekretariat@kssip.gov.pl

Szanowny Panie Dyrektorze,

uprzejmie informuję, że wszcząłem postępowanie wyjaśniające w sprawie możliwego naruszenia prawa do decydowania o życiu osobistym i wolności zrzeszania się p. [REDAKTED], aplikanta Krajowej Szkoły Sądownictwa i Prokuratury, któremu Dyrektor KSSiP odmówił wszczęcia postępowania w sprawie zawiadomienia o zamiarze objęcia funkcji członka zarządu Stowarzyszenia Absolwentów i Aplikantów KSSiP (postanowienie z 17 kwietnia br. nr OAS-III.454.1.37.2024). Sprawa ta pod pewnymi względami przypomina sytuację p. [REDAKTED], również aplikanta KSSiP, któremu Dyrektor Szkoły odmówił prawa kontynuowania funkcji komendanta chorągwi harcerskiej (sprzeciw z 16 lutego 2023 r. nr OAS-III.454.1.28.2023). W tej ostatniej sprawie podejmowałem już interwencję, przystępując do postępowania przed Wojewódzkim Sądem Administracyjnym w Warszawie, który wyrokiem z 23 sierpnia 2023 r., VI SA/Wa 3810/23 uchylił decyzję Ministra Sprawiedliwości w przedmiocie sprzeciwu Dyrektora KSSiP z 16 lutego 2023 r.

Stosownie do art. 47 ust. 1-3 ustawy z 23 stycznia 2009 r. o Krajowej Szkole Sądownictwa i Prokuratury (Dz. U. z 2022 r. poz. 217; dalej: ustawa o KSSiP):

1. Aplikant nie może podejmować zatrudnienia lub zajęcia, z wyjątkiem zatrudnienia na stanowisku dydaktycznym, naukowo-dydaktycznym lub naukowym oraz zajęcia o charakterze naukowym, dydaktycznym lub publicystycznym, jeżeli wykonywanie tego zatrudnienia lub zajęcia nie przeszkadza w wykonywaniu obowiązków aplikanta.

2. Aplikant zawiadamia Dyrektora Krajowej Szkoły o zamiarze podjęcia zatrudnienia lub zajęcia.

3. Dyrektor Krajowej Szkoły może wyrazić sprzeciw wobec zamiaru podjęcia przez aplikanta zatrudnienia lub zajęcia, jeżeli uzna, że będzie to przeszkadzało w wykonywaniu obowiązków aplikanta.

Jak już sygnalizowałem w postępowaniu przed WSA w przywołanej wyżej sprawie, pojęcie „zajęcia” z art. 47 ust. 1 ustawy o KSSiP powinno być interpretowane prokonstytucyjnie, czyli w tym przypadku zawężająco, tak aby nie uniemożliwiać aplikantom działalności w ramach wolontariatu, hobby czy praktyk religijnych. W przypadku dosłownej wykładni pojęcia „zajęcia” – które w sensie językowym z pewnością obejmuje wszelkiego rodzaju aktywność – taka działalność jest jednak niemożliwa. Dotychczas Dyrektor Szkoły jednak konsekwentnie stał na stanowisku o konieczności dosłownej wykładni art. 47 ust. 1 ustawy o KSSiP.

W sprzeciwie z 16 lutego 2023 r. w sprawie p. [REDAKTOR] Dyrektor Szkoły jednoznacznie twierdził, że jedynym wyjątkiem od zakazu podejmowania przez aplikanta „zajęcia” są wymienione wprost w tym przepisie zajęcia o charakterze naukowym, dydaktycznym lub publicystycznym.

Tymczasem w postanowieniu z 17 kwietnia br. w sprawie p. [REDAKTOR] [REDAKTOR] dostrzegł Pan, że „pewne aktywności życiowe aplikanta nie będą zajęciami w rozumieniu wskazanego powyżej przepisu, przykładowo wykonywanie

obowiązków rodzinnych, dbanie przez aplikanta o zdrowie i kondycję fizyczną czy też udział w obrzędach religijnych i – co oczywiste – nie podlegają one obowiązkowi zgłoszenia Dyrektorowi Krajowej Szkoły”.

Praktyka Dyrektora Szkoły w sprawie stosowania art. 47 ust. 1 ustawy o KSSiP jest zatem niejednoznaczna – w jednej sprawie przepis jest interpretowany dosłownie, co automatycznie prowadzi do zakazania aplikantom wszelkich aktywności niezwiązanych z działalnością naukową, dydaktyczną lub publicystyczną, a w drugiej sprawie przepis jest interpretowany zawężająco przez uznanie, że nie dotyczy on „obowiązków rodzinnych”, „dbałości o zdrowie i kondycję” czy „udziału w obrzędach religijnych”.

W tym kontekście wątpliwości budzi rozumienie pojęcia „zajęcia” przyjęte przez Dyrektora KSSiP. Po pierwsze, nie jest jasne, jakie argumenty prawne przemawiają za sformułowaniem właśnie takich, a nie innych wyjątków od art. 47 ust. 1 i 2 ustawy o KSSiP. Z żadnego przepisu prawa nie wynika wprost zwolnienie aplikanta z obowiązku zgłoszenia Dyrektorowi KSSiP „obowiązków rodzinnych”, „dbałości o zdrowie i kondycję” czy „udziału w obrzędach religijnych”. Po drugie, przypadki „zwolnione z obowiązku zgłoszenia” wymienione w postanowieniu z 17 kwietnia br. mają charakter przykładowy. Po trzecie, przypadki zwolnione z obowiązku zgłoszenia nie zostały przez Dyrektora KSSiP podane do publicznej wiadomości.

To oznacza, że aplikanci nie mogą mieć pewności, które przypadki są w istocie zwolnione z obowiązku zgłoszenia Dyrektorowi KSSiP, a które nie są, co o naraża ich na zarzut naruszenia art. 47 ust. 1 i 2 ustawy o KSSiP. Taki stan rzeczy budzi wątpliwości z punktu widzenia konstytucyjnej zasady zaufania obywatela do państwa.

Wątpliwości budzi też forma rozstrzygnięć – choć Dyrektor KSSiP uznał za *ex lege* niedopuszczalne zarówno pełnienie funkcji komendanta chorągwi harcerskiej, jak i pełnienie funkcji członka zarządu stowarzyszenia, przyjmując w obu przypadkach, że zakaz ma charakter absolutny, to w pierwszym przypadku zdecydował się na wydanie

sprzeciwu w trybie art. 47 ust. 3 ustawy o KSSiP, a w drugim przypadku na wydanie postanowienia o odmowie wszczęcia postępowania. Z uzasadnienia nie wynika, skąd to rozróżnienie.

W związku z powyższym, działając na podstawie art. 13 ust. 1 pkt 2 ustawy z 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Dz.U. z 2023 r. poz. 1058), zwracam się z prośbą o:

- 1) przedstawienie uargumentowanego stanowiska w sprawie interpretacji pojęcia „zajęcia” w rozumieniu art. 47 ust. 1 ustawy o KSSiP i wyjaśnienie, jakie dokładnie zajęcia są zwolnione z obowiązku zgłoszenia Dyrektorowi KSSiP, jakie są podstawy prawne przyjętego rozróżnienia i za pomocą jakich kryteriów rozróżnia się zajęcia dozwolone od niedozwolonych;
- 2) wyjaśnienie, z czego wynika odmienna forma rozstrzygnięcia w sprawach OAS-III.454.1.37.2024 oraz OAS-III.454.1.28.2023, mimo że w obu przypadkach uznano, iż zajmowanie funkcji przez aplikanta jest *ex lege* niedopuszczalne, bo nie mieści się ona w pojęciu działalności naukowej, dydaktycznej lub publicystycznej;
- 3) przedstawienie uargumentowanego stanowiska w sprawie formy rozstrzygnięcia w przedmiocie woli podjęcia przez aplikanta zajęcia niemającego naukowego, dydaktycznego lub publicystycznego charakteru – czy powinien to być sprzeciw czy postanowienie o odmowie wszczęcia postępowania;
- 4) przedstawienie informacji na temat rodzajów zajęć zgłaszanych Dyrektorowi KSSiP przez aplikantów Szkoły w latach 2009-2024 oraz wskazanie przy każdym z nich, czy wyrażono wobec nich sprzeciw czy odmówiono wszczęcia postępowania uznając zajęcie za *ex lege* niedopuszczalne.

Z poważaniem

Marcin Wiącek

Rzecznik Praw Obywatelskich

/-wydano i podpisano elektronicznie/